

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim 23.02.2026

Cem AVŞAR
Tekirdağ Milletvekili

4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanununda amaç;

“a) İktisadi devlet teşekküllerinin, bunların müessese, bağlı ortaklık, işletme, işletme birimleri ile varlıklarının ve iştiraklerindeki kamu paylarının, b) Kamu iktisadi teşebbüsleri statüsü dışında kalmakla beraber sermayesinin tamamı veya yarısından fazlası devlete ve/veya diğer kamu tüzelkişilerine ait olan ticari amaçlı kuruluşlardaki kamu payları ile bu kuruluşlara ait müessese, bağlı ortaklık, işletme, işletme birimleri ve varlıklarının, iştiraklerindeki kamu paylarının, c) Devletin diğer iştiraklerindeki kamu payları ile Hazineye ait payların, d) Genel ve katma bütçeli idareler ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşların ve kamu iktisadi teşebbüslerinden kamu iktisadi kuruluşlarının gördükleri kamu hizmetleri ile doğrudan doğruya ilgili olmayan varlıklarının ve iştiraklerindeki paylarının, e) Belediye ve il özel idarelerine ait ticari amaçlı kuruluşlar ile pay oranlarına bakılmaksızın her türlü iştiraklerindeki paylarının, f) Genel ve katma bütçeli idarelerle bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşların, mal ve hizmet üretim birimleri ve varlıkları (baraj, gölet, otoyol, yataklı tedavi kurumları, limanlar ve benzeri diğer mal ve hizmet üretim birimleri) ile bu Kanunun 35 inci maddesinin (B) fıkrasında belirtilen kamu iktisadi kuruluşlarının temel kuruluş amaçlarına uygun mal ve hizmet üretim birimlerinin işletilmesi haklarının; ekonomide verimlilik artışı, kamu giderlerinde azalma sağlamak, Hazineye ait taşınmazları değerlendirmek suretiyle kamuya gelir elde etmek gerekçelerinden birisi ile özelleştirilmelerine ilişkin esasların düzenlenmesi” şeklinde tanımlanmıştır.

Bu itibarla, özelleştirmenin ana felsefesi; devletin, asli görevleri olan adalet ve güvenliğin sağlanması yolundaki harcamalar ile özel sektör tarafından yüklenilemeyecek altyapı yatırımlarına yönelmesi, ekonominin ise pazar mekanizmaları tarafından yönlendirilmesidir. Özelleştirme ile devletin ekonomideki sınai ve ticari aktivitesinin en aza indirilmesi hedeflenirken, rekabete dayalı piyasa ekonomisinin oluşturulması, devlet bütçesi üzerindeki KİT finansman yükünün azaltılması, sermaye piyasasının geliştirilmesi ve atıl tasarrufların ekonomiye kazandırılması, bu yolla elde edilecek kaynakların altyapı yatırımlarına kanalize edilebilmesi gibi bir temel anlayış vardır. Ancak uygulamalar söz konusu Kanun ruhunu taşımamıştır.

Bu kapsamda Türkiye'de özelleştirmeler 1986'dan itibaren hız kazanmıştır. Tamamı kamuya ait veya kamu iştiraki olan kuruluşlardaki kamu payları özelleştirme kapsamına alınmıştır. Özelleştirme tahsilatının zirve yaptığı yıl ise 19,7 milyar lira ile 2025 olarak kayıtlara

TBMM

Tel: 0 (312) 420 64 34- 35 Faks: 0 (312) 420 24 76 E-Mail: cem.avsar@tbmm.gov.tr

Adres: Halkla İlişkiler Binası 3.Kat B-312 TBMM-ANKARA

41205

Cem AVŞAR
Tekirdağ Milletvekili

geçmiştir. Bu süreçte, elektrik dağıtımını tümüyle özelleştirilmiştir. Elektrik üretim özelleştirmelerinin işlem büyüklüğü 28,3 milyar dolar olmuştur. Bunun 12,5 milyar doları elektrik dağıtım özelleştirmelerinden gelmiştir. Termik santral ihaleleri öncesinde 2012'de kurulu güç bazında yüzde 43 olan özel sektör payı özelleştirmelerin etkisiyle yüzde 82'ye yükselmiştir. 1997-2025 tarihleri arasında Türkiye Denizcilik İşletmeleri AŞ'ye ait 17 liman ile TCDD'ye ait Mersin, Samsun, Bandırma, İskenderun ve Derince Limanları 3,5 milyar dolara özelleştirilmiştir.

2025 yılına kadar yapılan özelleştirmeler, 4046 sayılı Kanunla amaçlandığı üzere ekonomide verimlilik artışı, kamu giderlerinde azalmayı sağlama, Hazineye ait taşınmazları değerlendirmek suretiyle kamuya gelir elde etmek gerekçelerine dayanarak her ne kadar yapıldıysa da kamu otoritesinin denetim zayıflığıyla birlikte sonuçları itibarıyla kamusal fayda örselenmiş, halkın memnuniyeti ve kurum hizmetlerinin marjinal faydası azalmış, verimlilik ve kalite standartları düşmüş, kimi özelleştirmelerde, iş aitlerine son verilmiş, işçilerin iş yükü artmış, ek mesai ödemeleri azalmış, gerekli ve yeterli zamlar yapılmamıştır.

2026 Yılı Bütçe Gerekçesinde ise özelleştirme gelir hedefi 185 milyar lira olarak belirtilmiş ve "Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun 15/10/2010 tarihli kararı ile özelleştirme kapsam ve programına alınan ve alınacak olan otoyollar, köprüler, çevre otoyolları ve bağlantı yolları üzerinde bulunan bakım ve işletme tesisleri, hizmet tesisleri ve yük aktarma merkezi gibi diğer mal ve hizmet üretim birimleri ve varlıkların işletme haklarının verilmesi yöntemiyle özelleştirilmesine yönelik ihale hazırlık çalışmalarına devam edilmektedir.", şeklinde ifadelere yer verilmiştir.

Bu bağlamda;

1. 2004 yılı sonrasında 4046 sayılı kanun kapsamında yapılan özelleştirmeler, kanunun temel amaçları olan "ekonomide verimlilik artışı, kamu giderlerinde azalmayı sağlamak, Hazineye ait taşınmazları değerlendirmek" bağlamında bir etki analizi yapılmış mıdır? Söz konusu özelleştirmelerde kamu yararı ilkesi dikkate alınarak fayda-maliyet analizi yapılmış mıdır?
2. 2026 yılı Merkezi Yönetim Bütçe gerekçesinde özelleştirme gelir hedefi olarak belirlenen 185 milyar lira hangi varlıkların özelleştirilmesini kapsamaktadır? Bu bağlamda çokça tartışılan köprü ve otoyolların özelleştirilmesi iddialarına ilişkin kamuoyunu bilgilendirmeyi düşünüyor musunuz?
3. Stratejik öneme haiz varlıkların özelleştirilmesinde halkın temel hizmetlere erişim hakkını korumak, kamusal faydayı sağlamak ve hizmet sunumunda verimlilik, etkinlik ve ekonomiklik ilkelerini uygulamak üzere yetkili kamu otoritesi tarafından ne tür denetimler yapılmaktadır? Bu denetimlerde hangi kriterler esas alınmaktadır?
4. Özelleştirmeler sonrası, varlıkların bünyesindeki istihdamın devamlılığı, çalışan hakların korunması ve garanti altına alınması için ne tür tedbirler alınmaktadır? Söz konusu özelleştirmeler sonrasında işten çıkarılma, hak kayıpları ve özlük haklarında kötüleşme gibi çalışan aleyhine uygulamalar olmuştur? Şayet varsa ne tür önlemler alınmıştır?

TBMM

Tel: 0 (312) 420 64 34- 35 Faks: 0 (312) 420 24 76 E-Mail: cem.avsar@tbmm.gov.tr

Adres: Halkla İlişkiler Binası 3.Kat B-312 TBMM-ANKARA

41205

Cem AVŞAR
Tekirdağ Milletvekili

5. 4 Haziran 2023 göreve başlangıç tarihinizden itibaren özelleştirmelere yapılan sermaye aktarımı ne kadardır? Söz konusu bu aktarım hangi kriterlere göre yapılmaktadır? Özellikle KİT'lerde yaşanan bu durum karşısında bir reform yapmayı planlıyor musunuz?

TBMM

Tel: 0 (312) 420 64 34- 35 **Faks:** 0 (312) 420 24 76 **E-Mail:** cem.avsar@tbmm.gov.tr
Adres: Halkla İlişkiler Binası 3.Kat B-312 TBMM-ANKARA